La vaga del 8-M: per què s'ha de fer, qui pot fer-la i com

El moviment feminista a Catalunya va donar un cop fort sobre la taula el 8 de març de l'any passat amb una mobilització massiva. Per a la setmana vinent s'ha convocat de nou una vaga laboral, de cures, de consum i estudiantil que vol ser un altre punt d'inflexió. Però què té de diferent aquesta convocatòria? Per què cal secundar-la? CRÍTIC desgrana les set claus principals del 8-M d'enguany.

Laura Aznar i Laia Soldevila

El moviment feminista a Catalunya va donar un cop fort sobre la taula el 8 de març de l'any passat, amb la convocatòria d'una vaga que va comptar amb mobilitzacions massives que es van succeir arreu del territori. El 8-M de 2018 va suposar un punt d'inflexió que no s'explicaria sense el precedent de les feministes dels anys setanta, les sufragistes, les sindicalistes, i moltes altres dones que durant dècades han teixit les bases organitzatives d'aquest moviment. Per a la setmana vinent s'ha convocat de nou una vaga laboral, de cures, de consum i estudiantil, que vol agafar el testimoni de les convocatòries prèvies i fer una nova demostració de força. Però qui hi està convocada? Per què cal fer-la? CRÍTIC desgrana les principals claus del 8-M d'enguany.

1. Per què cal fer vaga?

Les dones representen més de la meitat de la població mundial, però els seus drets no estan garantits en la mateixa mesura que ho estan els de l'altra meitat. Viuen sotmeses al patriarcat, on l'home és el centre de totes les coses, i això es manifesta en qualsevol esfera de la vida social i privada. Aquest sistema les exposa a múltiples desigualtats, discriminacions i violències, la màxima expressió de les quals són els feminicidis (els assassinats de dones pel simple fet de ser-ho). Segons les dades de la web feminicidio.es, **l'any passat un total de 98 dones van ser assassinades a l'Estat espanyol en l'àmbit íntim, no íntim o familiar, entre d'altres**.

Amb la voluntat d'assenyalar, un any més, les opressions que afecten les dones, s'ha organitzat una nova vaga feminista per al pròxim 8 de març. Acabarà amb una manifestació a les ciutats principals de Catalunya sota el lema "Ens aturem per canviar-ho tot". Per segon any consecutiu serà una vaga més enllà de l'àmbit laboral i també es crida a la vaga en l'àmbit estudiantil, de cures i de consum.

La Comissió 8-M, que coordina els comitès que es mobilitzaran arreu del territori, ha fet públic un argumentari que s'articula al voltant de tres eixos (economia, cossos i violències), on recopila alguns dels motius principals que sostenen la convocatòria. En aquest sentit, apunten, per exemple, que les dones afronten una major exposició a la discriminació laboral, a la precarietat i a les tasques no remunerades, invisibles o il·legals, i reivindiquen el valor del treball de cures i domèstic en la sostenibilitat de la vida. També critiquen les discriminacions que pateixen les dones, lesbianes i 'trans' en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva, i les vulneracions en el dret d'accés a la sanitat que afecta particularment les migrades. Així mateix, denuncien la inseguretat que suporten les

dones a l'espai públic i privat, i l'existència d'una justícia patriarcal que no garanteix protecció ni reparació per a les supervivents de violència masclista i que, a més, qüestiona el seu relat i les culpabilitza.

2. Qui està convocada a la vaga?

El moviment feminista, que ha impulsat i organitzat la vaga, convoca dones, lesbianes i 'trans' de tot el món a participar-hi. Des de la perspectiva sindical, en el cas català i espanyol, la UGT ha registrat una convocatòria de vaga general, que preveu aturades d'un mínim de dues hores per torn als centres de treball, i donarà cobertura legal als treballadors que vulguin fer-la durant 24 hores. Les CCOO repetiran el mateix format de l'any passat i impulsaran aturades parcials de dues hores per torn de treball, tot i que algunes de les seves sectorials s'han sumat a la vaga durant tot el dia. D'altra banda, la CNT, la CGT, la IAC, la USTEC, la Intersindical-CSC o la COS, i també sindicats d'estudiants com el SEPC, faran vaga tota la jornada.

> La vaga hauria de ser el preludi d'una major responsabilització per part dels homes en tot el que sustenta la vida

Qualsevol persona treballadora pot fer la vaga, cosa que vol dir que no és necessari estar afiliada a cap sindicat ni que als centres de treball d'aquelles que s'hi vulguin sumar hi hagi representació sindical. Tampoc no és obligatori el fet d'avisar amb antelació la intenció de secundar-la. I els homes? **El moviment feminista els anima que s'ocupin de les tasques que habitualment assumeixen les dones en solitari**, però no per visibilitzar-se com a aliats del feminisme aquell dia puntual. La vaga de cures, laboral, estudiantil i de consum hauria de ser el preludi d'una major responsabilització per part dels homes en tot allò que sustenta la vida i que ha quedat relegat en mans de les dones. Als centres de treball, aquells que vulguin donar suport a la vaga ho poden fer, cobrint les seves companyes i entomant les seves tasques quotidianes. Als carrers, hi ha previstes mobilitzacions mixtes (que inclouen homes i dones) en les quals estan cridats a participar-hi, respectant sempre la capçalera i aquells blocs reservats només per a dones, lesbianes i 'trans'.

3. Què puc fer abans de la vaga?

Per a les qui vulguin escalfar motors abans de la vaga, arreu del territori s'han organitzat comitès que estan preparant mobilitzacions i actuacions en barris i viles. A banda, a la web de la vaga feminista hi consten les diferents comissions que estan treballant en àmbits diversos (organització, comunicació, manifestació, violències, migració, etc.) i que animen totes les dones a participar-hi. També hi ha un recull de les accions principals que se succeiran del dia 1 al 8 de març i que s'emmarquen en l'eslògan **"8 dies de revolta: ens aturem per canviar-ho tot"**. Així, són previstes encartellades, tallers, cassolades, una acció contra la "justícia patriarcal" o la manifestació nocturna, que tindrà lloc la nit abans de la vaga feminista.

I què passa si hi ha dones que no tenen temps, disponibilitat o ganes d'organitzar-se prèviament però que volen participar de la vaga i les mobilitzacions? Des de l'organització en la vaga consideren que és important que facin seguiment de les xarxes socials per estar informades de totes les convocatòries i poder sumar-s'hi quan ho desitgin. En paral·lel, les qui ho vulguin poden ocupar-se d'una tasca que exigeix menys temps però que és igualment fonamental, la difusió: explicar als centres de treball, als grups d'amigues, als espais associatius i a tot arreu que el 8 de març hi ha convocada una vaga feminista per visibilitzar que, si les dones paren, el món s'atura.

4. Per què fer una vaga més enllà de l'àmbit laboral?

Una de les característiques de la vaga feminista és que no se circumscriu només a l'espectre laboral, sinó que, per segon any consecutiu a escala mundial, serà una vaga que abraçarà també els àmbits estudiantil, de cures i de consum. Per què s'han seleccionat també aquests àmbits? El moviment feminista considera que, junt amb el món laboral, aquests són els focus principals de discriminació que pateixen les dones. Per exemple, elles tenen més estudis superiors que els homes; però, en canvi, en l'àmbit laboral ocupen menys càrrecs de responsabilitat i cobren fins a un 23,9% menys que ells. Les dones també són les que porten el pes de les cures i les tasques domèstiques de manera preponderant: representen el 48% de les persones que es redueixen més l'horari laboral per conciliar-lo amb la cura dels fills i també amb la dels pares i/o altres familiars a càrrec enfront del 28% d'homes. També són elles les que més temps dediquen a les tasques de treball no remunerat i les que es gasten més diners en despeses per a la llar i comunitàries que en si mateixes, a diferència dels homes.

> Les dones assumeixen taxes de pobresa més elevades i algunes tenen dificultats per deixar de guanyar un dia de sou

En l'àmbit del treball, fer vaga laboral s'entén com la no realització de treball assalariat en empreses, comerços, fàbriques, serveis públics de salut, educació, cures... És un dret reconegut i emparat per la llei. Totes les dones assalariades, doncs, tenen dret a no acudir al seu lloc de treball el 8 de març i a mobilitzar-se. Cal tenir en compte, però, que elles són les que assumeixen taxes de pobresa més elevades i, per tant, algunes es troben dificultats per sortir al carrer i deixar de guanyar un dia de sou. A aquestes dones, les entitats convocants del 8-M els proposen participar en els diferents actes que hi haurà abans del 8 de març per donar a conèixer la vaga, explicar la seva situació i ajudar a "reflexionar col·lectivament què poden fer tots i cadascun dels homes per canviar una situació de discriminació a la feina i sobre la qual ja s'hi haurien d'haver manifestat contraris". L'any passat, per exemple, les dones que no van poder fer vaga van ser animades a penjar els davantals al balcó per donar suport a la protesta.

5. Com es fa una vaga de cures?

Pel moviment feminista, les tasques de cura, que pràcticament mai no tenen una remuneració econòmica (com denunciàvem a CRÍTIC), són la pedra angular que fa girar el món capitalista: **treball no remunerat però necessari per al funcionament social**. "Sense el nostre treball quotidià de cures, el sistema econòmic quedaria col·lapsat", es llegeix a la web de la vaga feminista, que anima a fer vaga de cures per reivindicar-ne la importància i demanar que el converteixin "en una responsabilitat social, compartida i redistribuïda". Les dones es poden aturar el 8-M, però les cures no s'aturen. Com es fa, doncs, una vaga de cures? Per als casos en què les cures siguin imprescindibles i inajornables, el moviment feminista proposa serveis mínims que garanteixin l'atenció de les persones que ho necessitin. "Parla amb les persones del teu entorn, amigues, família... sobre com distribuir el treball de cures i el treball domèstic d'una forma equitativa", suggereix la web de la vaga, que també proposa organitzar grups de cura col·lectius per als infants el mateix dia 8. Sobre la resta de les tasques que han recaigut sobre les dones (portar els infants a escola, rentar, estendre la roba, planxar, cuinar...), la consigna és simplement no fer-ho aquell dia i que siguin membres masculins de l'entorn qui s'encarreguin d'aquestes tasques. Sempre amb la idea de caminar cap a una corresponsabilitat després del 8 de març, és clar.

6. Com es fa una vaga de consum?

La vaga de consum és també una reivindicació que va més enllà d'una crítica exclusiva a la discriminació de les dones. És també, com diu la web de la vaga, "deixar de comprar coses innecessàries, el sobreescalfament de les llars, l'ús del cotxe per a qualsevol desplaçament, l'acumulació d'objectes i el malbaratament dels aliments".

> Les organitzadores reclamen que les dones no consumeixin res que no sigui absolutament necessari durant el 8-M

Així, d'una banda, les organitzadores de la vaga reclamen que les dones no consumeixin res que no sigui absolutament necessari durant el 8 de març (atenció, ni transaccions bancàries!) i, de l'altra, també proposen altres accions que poden ser més sostingudes en el temps. Des de boicotejar "els productes als quals se'ls apliqui la 'taxa rosa'", fins a evitar els "productes anunciats amb publicitat sexista, racista o LGTBI-fòbica", passant per no comprar "cap producte nociu amb el medi ambient" o "l'origen del qual o el seu procés de producció impliqui l'explotació d'altres pobles o persones", evitar "el malbaratament d'aigua" o donar suport "als productes ecològics de proximitat".

7. Com es fa una vaga estudiantil?

Les vagues estudiantils són un clàssic de la protesta, i el moviment feminista no vol deixar de reivindicar aquest espai amb motiu de la vaga. Per això, demana aturar totes les activitats de col·legis, instituts i universitats al llarg del dia 8. Els motius que s'esgrimeixen són molts i molt diversos i se sostenen, com destaca la web de la vaga, en la crítica al sistema educatiu actual com un espai "allunyat de l'equitat i la igualtat social", "on es construeixen els rols de gènere, els estereotips i l'amor romàntic heterosexual com a model únic de relació afectiva", i on la història de les dones "ha estat invisibilitzada i apartada de les aules i dels llibres de text". **El moviment feminista proposa sortir al carrer per reivindicar una "educació pública, laica i feminista en totes les etapes**", per incorporar la "perspectiva de gènere, l'antiracisme, els sabers alternatius i les visions del món dels pobles del Sud Global i del poble gitano", perquè el sistema educatiu defensi "la coeducació i la corresponsabilitat", o perquè les taxes universitàries no siguin desproporcionades, entre altres qüestions.

Per a la vaga estudiantil, l'organització del 8-M proposa començar les mobilitzacions abans de la data, amb l'organització d'assemblees de dones als centres educatius i distribuint informació sobre la vaga a estudiants i professorat. El 8-M, la crida és a no assistir a les classes però no a abandonar els centres educatius: "Organitza accions i passacampus per al dia de la vaga. Informa i debat sobre la situació de les dones estudiants: qüestionament, humiliació, invisibilització, assetjament dins les aules, etc.". I, si algú té un examen o una classe on es controla l'assistència, les organitzadores aconsellen emparar-se en el dret de vaga i parlar "amb l'equip directiu del centre educatiu o amb l'equip rectoral de la universitat per solucionar-ho".